

MADANIYAT VA SAN'AT SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASH ISLOHOTLARINING TAHLILI

Xalilov Jamshid Xamzayevich

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti
mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada Yangi O'zbekistonning madaniy islohotlari sharoitida madaniyat va san'at sohasida kadrlar ta'minotini tizimli rivojlantirish va ularning kasbiy salohiyatini yuksaltirishning nazariy-amaliy masalalari tahlil etilgan. Shu bilan birga, sohaviy rivojlanish mezonlari ekstensiv omillar yoki moddiy-texnik ko'rsatkichlar bilan cheklanmay, tizimning bosh harakatlantiruvchi kuchi bo'lgan innovatsion fikrlaydigan, kasbiy kompetensiyalarga ega mutaxassislar orqali rivojlanishi asoslab berilgan. Milliy madaniyatimiz va san'atimiz istiqbolini ta'minlovchi ijodiy kadrlarni tizimli rag'batlantirish hamda ularning ijtimoiy nufuzini oshirishga qaratilgan muhim konseptual xulosalar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: madaniyat va san'at, kreativ fikrlash, raqamli madaniyat, kadrlar siyosati, ijodiy faoliyat.

АНАЛИЗ РЕФОРМ В СФЕРЕ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВА

Аннотация. В данной статье анализируются теоретико-практические вопросы системного развития кадрового обеспечения и повышения профессионального потенциала в сфере культуры и искусства в условиях культурных реформ Нового Узбекистана. Вместе с тем обосновано, что критерии отраслевого развития не ограничиваются экстенсивными факторами или материально-техническими показателями, а развиваются за счет инновационно мыслящих специалистов, обладающих профессиональными компетенциями, которые являются главной движущей силой системы. Выдвинуты важные концептуальные выводы, направленные на системное стимулирование творческих кадров, обеспечивающих перспективу национальной культуры и искусства, и повышение их социального статуса.

Ключевые слова: культура и искусство, креативное мышление, цифровая культура, кадровая политика, творческая деятельность.

ANALYSIS OF REFORMS IN THE FIELD OF TRAINING PERSONNEL IN THE SPHERE OF CULTURE AND ART

Abstract. This article analyzes the theoretical and practical issues of systemic development of personnel provision and raising their professional potential in the sphere of culture and art in the context of cultural reforms of New Uzbekistan. At the same time, it is substantiated that the criteria of sectoral development are not limited to extensive factors or material and technical indicators, but develop through innovatively thinking specialists with professional competencies, who are the main driving force of the system. Important conceptual conclusions aimed at systemic promotion of creative personnel ensuring the future of national culture and art, and increasing their social status are put forward.

Keywords: culture and art, creative thinking, digital culture, personnel policy, creative activity.

Mamlakat taraqqiyotining zamonaviy bosqichida madaniyat va san'at sohasi strategik ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi kunda jahon miqyosida Yangi O'zbekistonning ijobiy imijini barpo etish, milliy o'zlikni anglash va madaniy merosni asrab-avaylash hamda ushbu sohani industriya darajasiga olib chiqish bevosita madaniyat sohasining kadrlar salohiyati va ijodiy-intellektual resurslariga bog'liq. Prezidentimiz tomonidan madaniyat va san'at sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish, ijodiy muassasalar faoliyati samaradorligini oshirish hamda soha vakillarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan yangidang'yangi chora-tadbirlari madaniyat tizimidagi muhim voqealardan biri bo'ldi.

So'nggi yillarda yurtimizda madaniyat va san'atga e'tibor mutlaqo yangi bosqichga ko'tarildi. Teatrlar, muzeylar, madaniyat markazlari va istirohat bog'lari faoliyati moddiy va ma'naviy jihatdan qo'llab-quvvatlanmoqda. Yosh ijodkorlar va soha mutaxassisleri uchun keng imkoniyatlar yaratilib, hududlarda yangi madaniyat maskanlari barpo etilmoqda. Ammo zamon talabi madaniyat va san'at sohasida faqat son jihatdan o'sish bilan cheklanmay, kadrlar ta'minotining sifati, boshqaruv tizimining zamonaviyligi va xodimlarning raqamli ko'nikmalarini ta'minlashni ham taqozo etmoqda. Shu nuqtai nazardan, amalga oshirilayotgan islohotlar madaniyat sohasini tubdan modernizatsiyalashga, ayniqsa, hududiy muassasalarni malakali kadrlar bilan to'ldirishga hissa qo'shishi bilan alohida ahamiyat kasb etadi.

Masalan, ikki yirik maskan O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti huzuridagi Tarmoq markazi hamda O'zbekiston davlat konservatoriyasi huzuridagi Musiqa sohasi pedagoglari markazi negizida, to'g'ridan-to'g'ri Madaniyat vazirligi huzuridagi mutlaqo yangi va yaxlit Madaniyat va san'at xodimlari malakasini oshirish va qayta tayyorlash institutining tashkil etilishi¹ soha rivojida yangi bir davrni boshlab berdi. Bu yillar davomida tarqoq holda ishlab kelgan tizimni bir butun kuchga aylantirgan, milliy madaniyatimiz va san'atimiz poydevorini mustahkamlaydigan ulkan islohotlardan biridir. Endilikda yurtimizdagi minglab madaniyat va san'at fidoiylarining bilim va malakasi yagona, zamonaviy va yuqori akademik markazda charxlanadi. Bu qadam Yangi O'zbekiston madaniyati rivoji uchun tom ma'noda yangi nafas, yangi kuch va beqiyos imkoniyatlar eshigini ochadi!

E'tiborli jihatlardan biri madaniyat va san'at sohasida ustuvor yo'nalishlar, xususan, madaniyat menejmenti, art-marketing, muzeyshunoslik va raqamli madaniyat bo'yicha zamonaviy kadrlar tayyorlashga alohida yondashuv joriy etilayotganidir. Madaniyat turizmi, kreativ industriya, milliy maqom va baxshichilik san'atini xalqaro darajada targ'ib qilish kabi yo'nalishlar bugungi kunda butun insoniyat ma'naviy taraqqiyoti uchun muhim jarayonlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Madaniyat va san'at jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri sifatida insoniyat tarixining barcha bosqichlarida alohida o'rin egallab kelgan. Bugungi globallashuv va axborotlashuv sharoitida ushbu sohaning ijtimoiy ahamiyati yanada ortib bormoqda² Chunki madaniyat insonning ma'naviy dunyosini shakllantiradi, uning ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi hamda ijtimoiy ong darajasini yuksaltiradi. San'at esa jamiyatdagi voqelikni obrazlar orqali aks ettirib, inson ruhiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi, uni o'ylashga, mushohada yuritishga undaydi. Darhaqiqat insoniyat ma'naviyati va tafakkuri rivojlanishi madaniyat va san'atsiz kechmaydi³

Hozirgi davrda madaniyat va san'at nafaqat ma'naviy hayotning tarkibiy qismi, balki ijtimoiy barqarorlikni ta'minlovchi muhim vosita sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Ular orqali milliy o'zlik anglanadi, tarixiy meros asrab-avaylanadi va avloddan-avlodga yetkaziladi. Shu jihatdan qaraganda, mazkur soha jamiyatning

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat, san'at va adabiyot sohalarini yanada rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni, 2026-yil 2-iyun, PF-103-son // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi (Lex.uz). – Toshkent, 2026.

² Karimov O. M. Jamiyat ma'naviy madaniyati rivojida san'atning o'rni // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – T. 2. – №. 10-2. – C. 484-490.

³ Nazarbekov O. Madaniyat va san'atsiz jamiyat rivojlanmaydi. Yangi O'zbekiston gazetasi. 2021-yil 19-yanvar soni. 2-3 b.

ma'naviy immunitetini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Bugungi kunda Yangi O'zbekiston taraqqiyot bosqichiga qadam qo'yar ekan, jamiyat hayotining barcha sohalarida bo'lgani kabi, madaniyat sohasida ham islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu islohotlar zamirida esa birgina maqsad – milliy madaniyatni rivojlantirish, uni xalqimizning kundalik hayotiga singdirish, yosh avlodni ona Vatanga, el-yurtga, tarixiy ildizlarga sadoqat ruhida tarbiyalash kabi ezgu niyatlar mujassam.⁴ Avvalambor, Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasining mustahkam tayanchi va suyanchi bo'ladigan tarixiy-ma'naviy omil, ya'ni bizning eng katta boyligimiz – xalqimizning ulkan madaniy merosi, intellektual salohiyatidir.⁵

Shu bois madaniyat va san'at sohasida olib borilayotgan davlat siyosati tobora chuqurlashib, yangicha mazmun kasb etmoqda. Bu jarayonda madaniyat nafaqat estetik tarbiya vositasi, balki ijtimoiy taraqqiyotning muhim drayveri sifatida qaralmoqda. Madaniyat va san'at sohasida kardlar tayyorlash islohotlari tahlil qilar ekanmiz, quyidagi takliflar ilgari suramiz:

Madaniyat va san'at yo'nalishida tahsil olayotgan iqtidorli talabalar hamda soha muammolari ustida ilmiy izlanishlar olib borayotgan yosh olimlarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirish tizimini yanada kengaytirish lozim. Bu ularning sohaviy salohiyatini oshirishda kuchli motivatsion omil bo'lib xizmat qiladi. Hududiy madaniyat markazlari va istirohat bog'larini zamonaviy texnik vositalar, tovush kuchaytirgichlar hamda raqamli uskunalar bilan ta'minlash zarur. Bu soha xodimlarining mehnat unumdorligini oshirish bilan birga, ko'rsatilayotgan madaniy xizmatlar sifatini ham yangi bosqichga olib chiqadi. Ijodiy maktablar va madaniyat muassasalari rahbarlarining mas'uliyati va nufuzini oshirish maqsadida, ularning faoliyatini tayyorlangan yosh kadrlarning sifati va joylardagi real amaliy natijalarga qarab rag'batlantirish tizimini joriy etish maqsadga muvofiqdir. Mazkur mexanizm madaniyat tizimida sifat mezonlarini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, mamlakatda haqiqiy madaniy yuksalishga erishish va soha rivojini yangi bosqichga olib chiqishda, avvalo, zamonaviy bilimlarni chuqur egallagan, innovatsion va strategik fikrlash qobiliyatiga ega, o'z kasbiga sodiq hamda yuqori malakali soha mutaxassislarini maqsadli shakllantirish bilan bevosita bog'liq

⁴ Ergashev S. M. Yangi O'zbekistonda madaniy faoliyat sohasidagi davlat siyosati istiqbollari // Oriental Art and Culture. – 2025. – T. 6. – №. 3. – C. 34-42.

⁵ Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.

bo'ladi. Madaniyat va san'at tizimining istiqboli soha kadrlarini tayyorlash, ularning ijodiy va boshqaruvchanlik salohiyatini uzluksiz oshirib borish, davlat tomonidan tizimli hamda ijtimoiy-moddiy jihatdan munosib qo'llab-quvvatlash mexanizmi atrofida quriladi. Sababi, kreativ fikrlaydigan, raqamli texnologiyalarni puxta o'zlashtirgan va milliy qadriyatlarni xalqaro darajada targ'ib qila oladigan fidoiy kadrlar qatlamini yaratish Yangi O'zbekiston madaniy muhitining barqaror va raqobatbardosh taraqqiyotini ta'minlovchi eng bosh mezondir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat, san'at va adabiyot sohalarini yanada rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni, 2026-yil 2-iyun, PF-103-son // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi (Lex.uz). – Toshkent, 2026.
2. Karimov O. M. Jamiyat ma'naviy madaniyati rivojida san'atning o'rni // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – T. 2. – №. 10-2. – C. 484-490.
3. Nazarbekov O. Madaniyat va san'atsiz jamiyat rivojlanmaydi. Yangi O'zbekiston gazetasi. 2021-yil 19-yanvar soni. 2-3 b.
4. Ergashev S. M. Yangi O'zbekistonda madaniy faoliyat sohasidagi davlat siyosati istiqbollari // Oriental Art and Culture. – 2025. – T. 6. – №. 3. – C. 34-42.
5. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.